

Seat No.

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: March/April-2023
Sanskrit (Compulsory) Paper-II

SANC22: Vyakaran Parichaya (New Pattern 2022)

Day and Date: Wednesday, 03/05/2023

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 ज्या उच्चारणाने लोकांना कोणता वर्ण उच्चारला आहे, असा संशय उत्पन्न होतो. त्यास ----- म्हणतात.
अ) अम्बूकृत ब) एणीकृत दोष क) ध्मात ड) अर्धक
- 2 त्रिधा बद्ध: रोरवीति |
अ) गौः ब) शकुनिः क) वृषभः ड) अश्वः
- 3 वृत्तिसमवायकरिता ----- उपदेश केला पाहिजे.
अ) अनुनासिकांचा ब) व्यंजनांचा क) स्वरांचा ड) वर्णांचा
- 4 गंभीर उच्चारला जाणारा वर्ण म्हणजे ----- होय.
अ) विकीर्ण ब) संवृत क) निरस्त ड) रोमक्ष
- 5 आहिताग्नी अपशब्दांचा प्रयोग करून प्रायश्चित्तविषयक ----- इष्टी करावी.
अ) देवी ब) लक्ष्मी क) पार्वती ड) सारस्वती
- 6 व्याकरण शब्दामध्ये 'कारण' या अर्थी ----- प्रत्यय आहे.
अ) लोट् ब) लुट् क) ल्युट् ड) लिट्
- 7 एकेकस्य शब्दस्य बहवः सन्ति |
अ) नित्यः ब) सिद्धः क) अपभ्रंशः ड) शुद्धः
- 8 उपदेश म्हणजे ----- होय.
अ) उच्चारण ब) व्याख्यान क) विकीर्ण ड) करण
- 9 गाण्याच्या सुरात उच्चारलेला वर्ण म्हणजे ----- होय.
अ) विकीर्ण ब) अम्बूकृत क) प्रगीत ड) ग्रस्त
- 10 वाणीचे ----- प्रकार आहे.
अ) ०६ ब) ०४ क) ०७ ड) ०५
- 11 व्याकरणशास्त्राची ----- हे प्रयोजन आनुषंगिक नाही.
अ) तेसुरा ब) चत्वारि क) सुदेवो असि ड) असंदेह

- 12 कात्यायनांनी ----- लिहिली.
अ) महाभाष्य ब) वार्तिके क) शब्दाचे अनुशासन ड) शास्त्राची प्रवृत्ती
- 13 कठोर वर्णांचे उच्चार करणे म्हणजे ----- होय.
अ) निरस्त ब) ग्रस्त क) विकीर्ण ड) ध्मात
- 14 विद्यमान वस्तूला नाशापासून वाचविणे याला ----- असे म्हणतात.
अ) आगम ब) लघु क) रक्षा ड) असंदेह
- 15 प्रयोजनाचे ----- प्रकार आहेत.
अ) ०४ ब) १३ क) ०२ ड) ०५

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम्।
- 2 आकृत्यपदेशात् सिद्धम्।
- 3 नित्य पर्यायवाची सिद्ध शब्दः।
- 4 वृत्तिसमवायः। स्पष्ट करा.

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 'ज्ञाने धर्म चेतथाधर्मः।' स्पष्ट करा.
- 2 पतञ्जलीच्यामते 'चत्वारि' प्रयोजने स्पष्ट करा.
- 3 वृत्तिप्रयोजन स्पष्ट करा.
- 4 सर्वे देशान्तरे वर्तिक स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 व्याकरण म्हणजे काय सांगून व्याकरणाची आनुषांगिक प्रयोजने स्पष्ट करा.
- 2 'सिद्धे शब्दार्थसंबन्धे' वार्तिक स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: March/April-2023
Sanskrit (Compulsory) Paper-II

SANC22: Vyakaran Parichaya (New Pattern 2022)

Day and Date: Wednesday, 03/05/2023

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 ज्या उच्चारणाने लोकांना कोणता वर्ण उच्चारला आहे, असा संशय उत्पन्न होतो. त्यास ----- म्हणतात.

अ) अम्बूकृत ब) एणीकृत दोष क) ध्मात ड) अर्धक

Option 2

2 त्रिधा बद्धः रोरवीति ।

अ) गौः ब) शकुनिः क) वृषभः ड) अश्वः

Option 3

3 वृत्तिसमवायकरिता ----- उपदेश केला पाहिजे.

अ) अनुनासिकांचा ब) व्यंजनांचा क) स्वरांचा ड) वर्णांचा

Option 4

4 गंभीर उच्चारला जाणारा वर्ण म्हणजे ----- होय.

अ) विकीर्ण ब) संवृत क) निरस्त ड) रोमक्ष

Option 4
5 आहिताग्नी अपशब्दांचा प्रयोग करून प्रायश्चित्तविषयक ----- इष्टी करावी.

अ) देवी ब) लक्ष्मी क) पार्वती ड) सारस्वती

Option 4

6 व्याकरण शब्दामध्ये 'कारण' या अर्थी ----- प्रत्यय आहे.

अ) लोट् ब) लुट् क) ल्युट् ड) लिट्

Option 3

7 एकेकस्य शब्दस्य बहवःसन्ति।

अ) नित्यः ब)सिद्धः क) अपभ्रंशः ड)शुद्धः

Option 3

8 उपदेश म्हणजे ----- होय.

अ) उच्चारण ब) व्याख्यान क) विकीर्ण ड) करण

Option 1

9 गाण्याच्या सुरात उच्चारलेला वर्ण म्हणजे ----- होय.

अ) विकीर्ण ब) अम्बूकृत क) प्रगीत ड) ग्रस्त

Option 3

10 वाणीचे ----- प्रकार आहे.

अ) ०६ ब) ०४ क) ०७ ड) ०५

Option 2

11 व्याकरणशास्त्राची ----- हे प्रयोजन आनुषंगिक नाही.

अ) तेसुरा ब) चत्वारि क) सुदेवो असि ड) असंदेह

Option 4

12 कात्यायनांनी ----- लिहिली.

अ) महाभाष्य ब) वार्तिके क) शब्दाचे अनुशासन ड) शास्त्राची प्रवृत्ती

Option 2

13 कठोर वर्णांचे उच्चार करणे म्हणजे ----- होय.

अ) निरस्त ब) ग्रस्त क) विकीर्ण ड) ध्मात

Option 1

14 विद्यमान वस्तूला नाशापासून वाचविणे याला ----- असे म्हणतात.

अ) आगम ब) लघु क) रक्षा ड) असंदेह

Option 3

15 प्रयोजनाचे ----- प्रकार आहेत.

अ) ०४ ब) १३ क) ०२ ड) ०५

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

1 लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम्।

Ans:

2 आकृत्यपदेशात् सिद्धम्।

Ans:

3 नित्य पर्यायवाची सिद्ध शब्दः।

Ans:

4 वृत्तिसमवायः। स्पष्ट करा.

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 'ज्ञाने धर्म चेतथाधर्मः।' स्पष्ट करा.

Ans:

2 पतञ्जलीच्यामते ' चत्वारि' प्रयोजने स्पष्ट करा.

Ans:

3 वृत्तिप्रयोजन स्पष्ट करा.

Ans:

4 सर्वे देशान्तरे वर्तिक स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 व्याकरण म्हणजे काय सांगून व्याकरणाची आनुषांगिक प्रयोजने स्पष्ट करा.

Ans:

2 'सिद्धे शब्दार्थसंबन्धे' वार्तिक स्पष्ट करा.

Ans:
